

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ARZUHAN DOĞAN YALÇINDAĞ'IN

“TURKEY AND THE EU:

TOGETHER FOR A EUROPEAN ENERGY POLICY”

KONFERANSI KONUŞMASI

05 Haziran 2007

Conrad Hotel, İstanbul

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Bakanlar, Sayın AB Komisyon Üyeleri, Saygıdeğer Büyükelçiler, Değerli konuklar ve Basın Mensupları,

Türk iş dünyasının enerji sektörü hakkındaki görüşlerini dile getirme fırsatı bulduğum için bu toplantıya katılmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum. 21. yüzyılda dünya ekonomisinde artan küreselleşme ile birlikte, ekonomik gelişme, enerji güvenliğinin sağlanması ve sürdürülebilir çevre politikası konularında ülkelerin karşılıklı bağımlılıkları arttı. Bu da, enerji sektörünü ana işbirliği alanlarından biri haline getirdi.

TÜSİAD olarak, enerji sektörünü ülkemizdeki her türlü sanayinin, her çeşit üretim kolunun girdi olarak kullandığı ve performansının sadece bu sektör açısından değil bütün sanayi ve ülke açısından önemi olduğu bir sektör olarak görüyoruz. Türk özel sektörünün, uluslararası rekabette başarılı olabilmek için öncelikle enerji arz güvenliğinin sağlanması gerekmektedir.

Ayrıca, sanayinin enerjiyi rekabetçi fiyatlardan alabilmesi ve verimli kullanabilmesi de önemlidir. Türkiye’de sanayide enerji maliyetleri rakip ülkelere göre yüksektir. Türkiye’de üretilen ürünlerin uluslararası rekabet gücünü ciddi biçimde azaltan bu durum, enerji sektöründeki liberalizasyonun henüz tam olarak hayata geçirilmemesinden kaynaklanmaktadır. Liberalizasyonun gecikmesi, ülkeyi gelecekte arz sıkıntısı/güvenliği problemi ile de karşı karşıya bırakacaktır.

Ülkelerin gelişmişliğinin bir göstergesi olan elektrik enerjisinin kişi başına tüketimi rakamlarına baktığımızda, OECD ülkelerinin kişi başına elektrik enerjisi tüketimi ortalaması 8.000 Kwh/kişi sınırlarına dayanmıştır. Ülkemizde ise, bu oranın yaklaşık 5 kat aşığıda bulunması, enerji tüketimimizin yetersizliğinin bir yansımasıdır.

Bu rakam, bizce, enerjiye stratejik bakış açısının önemini vurgulamaktadır. Gelecek 25 yıl içerisinde dünya enerji tüketiminin %25 artacağı tahmin edilmektedir. Bu tahmin, sürdürülebilir, rekabetçi ve güvenilir enerjinin sağlanmasını, tüm ülkeler için çok önemli kılmaktadır.

Uluslararası Enerji Ajansı projeksiyonlarına göre, 2020 yılına kadar Türkiye’de enerji tüketiminin, dünya ortalamasının üzerinde artacak olması, enerjide arz güvenliğinin sağlanmasını, ülkemizde ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği açısından zorunlu hale getirmektedir. Enerji Bakanlığı tahminlerine göre 2020 yılında elektrik sektöründe %150 ek kapasite yatırımları gerekecektir. Bu da yaklaşık 90 milyar dolarlık bir yatırımı gerektirmektedir.

Diğer yandan, bu yıl içerisinde bile sistem güvenliğinin tehlikede olduğunu işaret eden bazı göstergelerin mevcudiyeti, enerjide arz güvenliği endişelerini artırmaktadır. Arz açığının oluşmasının engellenmesi için yatırım şarttır. 2004 yılı Enerji Strateji Belgesi’nde gerekli yenileme ve genişleme yatırımlarının özel sektör tarafından yapılması ilkesine yer verilmiştir.

Stratejide ayrıca, kamu mülkiyetindeki elektrik işletmelerinin yeniden yapılandırılmasının ve gerekli reformların uygulanmasının ancak özelleştirme süreci ile gerçekleştirilebileceği belirtilmiştir. Yeni yatırımların gerçekleştirilmesinin aciliyeti göz önünde bulundurulduğunda, devlet özel sektör yatırımları için uygun bir yatırım ortamı yaratmakta geç kalmaktadır.

2001 yılında kabul edilen 4628 ve 4646 sayılı kanunlar elektrik ve doğal gaz piyasalarının yeniden yapılanmasını öngörmekte idi. Buna göre, elektrik üretiminin, dağıtımının, ticaretinin ve yeni yatırımların özel sektörce yapılması ve kamunun elektrik sektöründeki bu faaliyetlerden kademeli olarak çekilmesi hedeflenmişti. Elektriğin serbest piyasada ticareti yapılan bir meta olması sağlanacak ve dağıtım şirketleri özelleştirilerek kayıp ve kaçaklar azaltılacaktı.

Doğal gazda liberalleşme sağlanarak, doğal gaz ithalatı özel sektöre devredilecek ve kamunun ithalattaki payı 2009 yılına kadar %20'ye indirilecekti. Ancak, bugüne kadar kamu tarafından alınan kararlar ve yapılan uygulamalar nedeniyle, enerji piyasasında istenilen seviyede serbestleşme görülemedi. Aksine, piyasa içerisinde kamunun payı ve ağırlığı korunmuştur. Bir anlamda, kamu sektörü, özel sektörle rekabete girmiştir.

Liberal bir piyasanın oluşturulması, gerek Türk iş dünyası, gerekse, Türkiye'nin AB müzakere süreci açısından önemlidir. Türkiye'nin AB müktesebatına uyması, herşeyden önce piyasanın yeniden yapılandırılmasını gerektirecektir. Avrupa Enerji Politikası da arz güvenliğinin sağlanmasında ve enerjinin rekabetçi fiyatlardan temininde, ulusal kamu idaresinin piyasadaki hakimiyetinin azaltılmasını, piyasada şeffaflığın sağlanmasını, dağıtım ve üretim faaliyetlerinin ayrıştırılmasını ön görmektedir.

Bu çerçevede, 2001'de yürürlüğe girmiş olan Elektrik Piyasası ve Doğalgaz Piyasası Kanunu ile kağıt üzerinde başlamış, 2004 yılında Strateji Belgesinin yayınlanmasıyla hız kazanmış olan enerji piyasalarının serbestleşme süreci, yeniden ele alınmalıdır. İşte bu noktada, TÜSİAD Enerji Çalışma Grubu, enerji stratejisinin AB enerji müktesebatı ile mutlaka paralellik arzemesi gerektiği görüşündedir.

TÜSİAD olarak enerji sektöründe kamunun yatırımcı ve işletmeci olmaktan ziyade denetim ve yönetim faaliyetlerine yoğunlaştığı tam rekabetçi ve işleyen bir piyasa oluşturulmasını ve yatırımın önündeki teknik ve idari engellerin bir an önce kaldırılmasını destekliyoruz. AB üyeliğine aday ülke konumunda olan Türkiye, müzakere süreci içerisinde üyeliğin yükümlülüklerini yerine getirmek durumundadır.

Bu nedenle, Antlaşma şartları dikkatle incelendikten ve yerel kaynaklarımızın geliştirilmesinin engellenmemesi sağlandıktan sonra, Türkiye Avrupa Enerji Topluluğu Antlaşmasına taraf olmalıdır. Topluluğun üyesi olmak, sürdürülebilir kalkınma sürecinin ana unsurlarından olan rekabet ve yatırım ortamının geliştirilmesi konularında AB ile işbirliğini genişletecektir.

Avrupa Birliği'nin %50 seviyesindeki enerji bağımlılığının, gelecek 20-30 yıl içerisinde %70'e yükselmesi beklenmektedir. Şu anda enerjisinin %70'ini ithal ederek benzer bir konumda olan Türkiye'de de bu oranın artacağı tahmin edilmektedir. Bu açıdan, enerjide arz güvenliğinin sağlanması, Türkiye ile AB'nin ortak hedefi olmalıdır.

Bu ortak hedef doğrultusunda, Doğu-Batı enerji Koridoru çerçevesinde, Güney Avrupa Gaz Ringi ve Rusya'nın müdahalesi ile durma noktasına gelen Nabuko Projelerine gereken önem verilmelidir. Bu projeler, gerçekleştikleri takdirde, AB'nin enerji güvenliğine büyük katkı sağlayacaklardır.

Değerli konuklar,

Enerji sektöründe gereken reformların yapılmasını sağlayacak, somut ve uygulanabilir bir stratejinin oluşturulması, ancak, 100 milyar dolar civarındaki yatırımları yapması beklenen özel sektörün bu konudaki görüşlerinin dikkate alınması ile mümkündür.

Enerji sektörünün önemli aktörlerini bünyesinde barındıran TÜSİAD Enerji Çalışma Grubu, çalışmalarını, özellikle enerji darboğazının aşılması için yapılması gerekenler konusunda yoğunlaştırmaktadır. Bu doğrultuda, acil tedbirlerin belirlenmesi ve yatırım ortamının iyileştirilmesi konularında, yoğun biçimde çalışılmaktadır. TÜSİAD Enerji Çalışma Grubunun girişimiyle enerji sorunlarının kamu ve özel sektörün beraber çözmesi amacıyla ortak bir platform oluşturulmasına karar verilmiştir.

Bu amaçla Enerji Sektörü Strateji ve Koordinasyon Çalışma Grubu kurulması kararlaştırılmıştır. Enerji Sektörü Strateji ve Koordinasyon Çalışma Grubunun birinci toplantısı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'mızın da katılımı ile 11 Haziran'da Ankara'da gerçekleştirilecektir.

Sonuç olarak, bir kez daha belirtmek isterim ki bugün ülkelerin en önemli hedeflerinden biri enerji arz güvenliğinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır. Bu, ancak rekabet ve yatırım ortamını kuvvetlendirecek yapısal reformların gerçekleştirilmesi yönündeki siyasi irade ile mümkün olacaktır.

Türkiye ve AB arasındaki işbirliğinin devamlılığının ve derinleşmesinin sağlanmasının her iki tarafın da bu hedeflere ulaşmasında etkili bir rol oynayacağına duyduğumuz inancı bir kez daha vurgular, beni sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür ederim.